

Міністерство освіти і науки України

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до контрольної роботи
з дисципліни

«Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»
для студентів заочної форми навчання
напряму підготовки 6.030503 – «Міжнародна економіка»

Затверджено методичною
радою університету
протокол № від

Харків ХНАДУ 2014

Укладач К.О. Попкова

Кафедра міжнародної економіки

Навчальна дисципліна «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» забезпечує наукову основу осягнення світового економічного простору. Лише в разі використання прийнятих світовою спільнотою правил, з урахуванням національних інтересів можливі ефективна зовнішньоекономічна діяльність і оптимальна інтеграція в цю спільноту України, а також зовнішньоекономічна політика, що відповідає ідеалу формування та реалізації стратегії національного розвитку й безпеки розвитку в новій логіці міжнародних відносин взагалі та міжнародних економічних відносин зокрема. Курс присвячений широкому колу питань, пов'язаних з зовнішньоекономічною діяльністю підприємств – вивченню світового ринку в цілому, формам зовнішньоекономічної діяльності підприємств, процесу організації та техніки ведення міжнародного бізнесу, регулюванню ЗЕД підприємств, укладанню зовнішньоторговельних контрактів, оцінці економічної ефективності ЗЕД.

Програма вивчення дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» складена у відповідності зі значенням дисципліни та за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою бакалавра, і охоплює три модулі:

- модуль I «Теоретичні засади та регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств»;
- модуль II «Форми організації зовнішньоекономічної діяльності підприємств»;
- модуль III «Практичні аспекти зовнішньоекономічної діяльності підприємств».

Основною метою викладання дисципліни «Основи зовнішньоекономічної діяльності» є формування у майбутніх економістів засвоєння теоретичних основ зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), набуття системних знань і навичок щодо забезпечення економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності в різних сферах.

Зазначена мета передбачає такі завдання вивчення курсу студентами:

- вивчити нормативну бази щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств;
- вивчити основні процедури щодо укладення зовнішньоекономічних контрактів;
- ознайомитись з методами формування товарної і цінової по-

- літики у зовнішньоекономічній діяльності підприємства;
- знати сутність та специфіку механізму функціонування ЗЕД в Україні на сучасному етапі;
 - знати сутність та методи міжнародного виробничого кооперування, систему державного регулювання ЗЕД, методи здійснення міжнародних комерційних операцій, сутність комерційної діяльності на світовому ринку, що здійснюється через торгово-посередницьку ланку, механізм організації комерційних операцій на міжнародних товарних біржах, аукціонах та торгах.
 - вміти творчо аналізувати і оцінювати тенденції, суперечності, доцільність у визначенні структури і головних напрямків зовнішньоекономічної діяльності для підприємств різних форм власності, що є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності;
 - вміти досліджувати специфіку запровадження різних форм виходу на зовнішні ринки;
 - вміти творчо підходити до підготовки і прийняття управлінських рішень з зовнішньоекономічної діяльності підприємства, пропонувати ефективні заходи у зовнішньоекономічній діяльності і контролювати їх здійснення при зміні ситуації у міжнародному ринковому середовищі.
 - вміти самостійно розробляти контракти купівлі-продажу товару, ліцензійні угоди, договори при обміні інженерно-технічними послугами;
 - вміти аналізувати і узагальнювати результати зовнішньоекономічної діяльності, оцінювати і робити відповідні висновки щодо визначення ефективності укладених угод, зовнішньоекономічної діяльності підприємства в цілому.

Предметом вивчення дисципліни «Основи зовнішньоекономічної діяльності» є сукупність господарських, економічних, правових, фінансових відносин у сфері економічної діяльності між підприємствами України – суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними фірмами як на території України, так і за її межами.

Вивчення і ґрунтовне освоєння процесу організації та техніки проведення зовнішньоекономічних операцій, тобто технології міжнародного бізнесу, а також механізму регулювання ЗЕД підпри-

ємств мають виняткове значення у становленні професійної та загальної культури фахівців у галузі міжнародних відносин. Цей процес надзвичайно складний і тісно пов'язаний з вирішенням питання ринкової трансформації економіки України, що потребує активнішої зовнішньоекономічної політики із залученням значної кількості товарних і кредитно-фінансових ресурсів.

У ході вивчення дисципліни застосовуються лекційна та семінарська форми проведення занять, робота студентів над контрольними роботами та тестовими завданнями, ознайомлення з монографічною та періодичною літературою. Тільки поєднання всіх форм вузівського навчального процесу дасть змогу забезпечити підготовку висококваліфікованих спеціалістів, здатних ефективно працювати в умовах ринкової економіки.

Таким чином, творчий підхід до теоретичних знань, навичок і вмінь сприяє підвищенню конкурентоспроможності майбутніх фахівців на вітчизняному та міжнародному ринку праці.

I. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИ- ЄМСТВА»

МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Тема 1

Зовнішньоекономічна діяльність. Предмет, метод, зміст та завдання курсу

Сучасна схема товарообміну на світових ринках. Розвиток світової зовнішньої торгівлі. Участь різних країн у міжнародних економічних зв'язках. Зовнішньоекономічна політика країн в умовах ринкової економіки. Участь України у світовій торгівлі. Лібералізація зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Поняття об'єктів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Основи державного управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні. Функції Верховної Ради, Кабінету Міністрів, міністерств фінансів, економіки, Національного Банку України щодо управління зовнішньоекономічною діяльністю. Управління зовнішньоекономічною діяльністю в областях України. Торгові представництва за кордоном. Зовнішньоторговельні об'єднання, фірми, асоціації тощо, умови діяльності на сучасному етапі.

Місце дисципліни в системі загальноосвітніх і професійно орієнтованих дисциплін. Актуальність та практична спрямованість курсу, його структура і послідовність.

Тема 2

Стан і головні напрямки розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Зовнішньоекономічна політика держави при формуванні ринкової моделі господарювання. Концепція зовнішньоекономічної політики України. Характеристика основних показників зовнішньое-

кономічної діяльності країни. Обсяг та динаміка зовнішнього товарообігу України. Торговельний баланс, сальдо торговельного балансу, причини, які цьому сприяли. Структура експорту та імпорту. Характеристика зовнішньоекономічних зв'язків з окремими країнами, групами країн. Ефективність стану зовнішньоекономічних зв'язків у цілому. Розвиток нових форм зовнішньоекономічних зв'язків в Україні.

Тема 3

Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Характеристика системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Нормативно-правові акти України щодо зовнішньоекономічної діяльності. Право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Основи регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Державне регулювання. Характеристика недержавних органів регулювання зовнішньоекономічної діяльності: торгово-промислові палати, фондові та валютні біржі тощо. Економічні інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності: податки, збори.

Характеристика механізму формування валютних фондів підприємств, характеристика адміністративних методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Реєстрація суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Реєстрація зовнішніх контрактів. Оперативне регулювання. Нетарифні методи регулювання, їх класифікація і характеристика. Механізм реалізації квот і ліцензій при здійсненні експорту та імпорту товарів. Система ліцензування і квотування. Антидемпінгове та компенсаційне мито. Інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 4

Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Основні напрями митної політики України. Характеристика органів державного регулювання митної справи, їх структура. Організація системи митного контролю. Форми здійснення митного контролю. Порядок митного оформлення товарів. Єдиний митний

тариф. Види і ставки мита, обмеження щодо експортно-імпортних і транспортних операцій.

Митні документи та специфіка їх оформлення. Декларування товарів, форми декларування, вантажної митної декларації. Поняття митної вартості. Механізм нарахування та види митних платежів. Митні збори, нарахування акцизного збору та ПДВ.

Тема 5

Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Державна політика в Україні щодо валютного регулювання. Принципи організації валютно-кредитного механізму зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Діяльність Укресімбанку. Валютні операції. Порядок придбання і використання валюти. Фінансова звітність резидентів. Порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті. Нормативна база щодо валютного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Система валютного контролю. Державні органи, що здійснюють валютний контроль, їх функції, обов'язки.

МОДУЛЬ 2

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Тема 6

Форми виходу підприємств на зовнішні ринки

Класифікація і характеристика різноманітних форм виходу на зовнішні ринки. Умови існування. Критерії вибору форм виходу підприємств на зовнішні ринки. Вивчення і аналіз умов ринку. Дослідження потенційних можливостей фірми.

Пошук партнерів при здійсненні безпосередніх експортно-імпортних операцій. Способи встановлення контактів з потенційним партнером. Тактика і стратегія проведення переговорів. Укладання угод з ініціативи продавця. Укладання угод з ініціативи покупця. Поняття оферти, її види. Акцепт.

Тема 7

Зустрічна торгівля, її види

Класифікація угод зустрічної торгівлі. Операції натурального обміну (бартер). Операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем. Комерційна компенсація, зустрічні закупівлі, авансові закупівлі, угоди типу «світч», угоди типу «оффсет», рамочні угоди, угоди позитивної зустрічної торгівлі, угоди щодо зворотного експорту, програми пов'язання імпорту та експорту і обов'язки, які передбачають участь інвестора в експорті товарів країни-імпортера.

Операції в рамках промислового співробітництва. Співробітництво на комерційній основі, виробнича кооперація, операції з давальницькою сировиною. Розповсюдження операцій зустрічної торгівлі в Україні. Регулювання щодо їх здійснення на території.

Тема 8

Посередницькі та орендні операції на зовнішніх ринках

Характеристика та класифікація посередників за обсягом повноважень і за місцем, що вони посідають на зовнішніх ринках. Агенти, представники, брокери, маклери. Угоди комісії, їх особливості. Угоди чистої комісії. Договір «делькредере». Угоди консигнації, особливості і можливості здійснення. Способи консигнації. Торгові агенти, агенти повірені: обов'язки, особливості, регулювання. Дистриб'ютори, дилери, їх місце на ринку. Прості агенти, агенти з правом «першої руки», монополні (ексклюзивні) агенти. Регулювання посередницьких операцій в Україні.

Оренда машин і устаткування. Класифікація, характеристика та особливості виконання лізингових операцій. Закордонний досвід щодо здійснення лізингових операцій, Практика лізингу в Україні. Правове регулювання лізингових відносин.

Тема 9

Організація та функціонування підприємств з іноземним капіталом

Порядок створення змішаних підприємств за участю українського капіталу за кордоном, їх види, умови існування та ліквідування. Комерційна діяльність змішаних підприємств. Прибутки та опо-

даткування.

Умови та порядок створення підприємств за участю іноземних інвесторів в Україні. Організаційні аспекти діяльності спільних підприємств. Трансфертне ціноутворення в спільних підприємствах. Утворення фондів і розподіл прибутків. Оподаткування. Перспективи розвитку спільних підприємств в Україні.

МОДУЛЬ 3

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Тема 10

Організація і техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів

Суть і мета договірних відносин між підприємствами на зовнішньому ринку. Права і обов'язки сторін. Регулювання укладання міжнародних договорів купівлі-продажу. Конвенція ООН щодо договорів міжнародної купівлі-продажу товарів.

Етапи здійснення експортно-імпоротної угоди. Види контрактів та їх класифікація. Форми, умови, порядок укладання контрактів. Способи встановлення взаємовідносин між потенційними покупцями та продавцями товару.

Тема 11

Структура і зміст міжнародних контрактів купівлі-продажу.

Ціна товару в міжнародних контрактах купівлі-продажу

Типові контракти в міжнародній торгівлі. Торгові звичаї та їх значення. Можливий набір умов (розділів) контракту. Умови контракту обов'язкові та додаткові. Зміст і характеристика основних умов контракту. Преамбула. Предмет контракту. Кількість та якість товару в контракті. Базисні умови поставки. Транспортні умови. Термін і дата постачання. Пакування і маркування. Гарантії на технічне обслуговування. Порядок приймання товару. Рекламації і санкції. Арбітраж. Форс-мажорні обставини. Інші умови.

Термін поставки, вимоги до нього. Етапи виконання експортно-імпортного контракту.

Базисна умова поставки товарів. Суть та еволюція умов «Інко-термс», Характеристика основних груп: Е, F, С, D. Поділ базисних умов в залежності від виду транспорту.

Особливості цінової політики на зовнішньому ринку. Цілі визначення цін в міжнародних контрактах. Методи встановлення зовнішньоекономічних цін. Рівень ціни, базис ціни. Спосіб фіксації ціни. Тверда ціна, ковзна ціна, ціна з наступною фіксацією. Суть контрактної ціни. Визначення конкурентної ціни. Порядок розрахунків ціни за конкурентними листами. Поняття індикативних цін.

Тема 12

Валютні та фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів. Умови платежу. Форми розрахунків

Валютні умови контракту. Валюта ціни і валюта платежу. Курс перерахунку валюти ціни у валюту платежу. Валютні ризики, умови їх виникнення. Можливості запобігання та страхування валютних ризиків. Валютні обмовки, їх види. Банківські операції щодо страхування валютних ризиків. Хеджування, валютні опціони, ф'ючерсні операції.

Форми платежу: готівка, авансовий, в кредит. Кредитні засоби платежу. Чеки, їх види, гарантії. Вексель: форма, акцепт, аваль. Банківський переказ. Види акредитивів, загальні положення щодо використання. Акредитив у розрахунках за експортні товари, акредитив у розрахунках по імпорту. Інкасо, документальне інкасо, чисте. Відкритий рахунок.

Тема 13

Організація і технологія міжнародних перевезень

Принципи управління комерційного діяльністю транспортних установ в Україні.

Транспортні умови комерційних контрактів. Фрахт та страхування міжнародних перевезень. Види міжнародних перевезень: морські., автомобільні, повітряні, залізничні. Організація та технологія міжнародних перевезень. Порядок заповнення міжнародної транспортної документації. Особливості транспортного обслуговування зовнішньоекономічних перевезень в Україні.

Порядок надання транспортно-експедиційних послуг підприємствам-суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності. Методика визначення ціни за транспортне обслуговування.

Тема 14

Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності

Економічний аналіз у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Аналіз виконаних обов'язків щодо експортно-імпортних операцій. Аналіз динаміки обігу зовнішньоекономічної діяльності. Аналіз використаних коштів щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Аналіз фінансових результатів і прибутку при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. Вплив окремих напрямів зовнішньоекономічної діяльності підприємства на кінцеві результати його діяльності.

Ефективність зовнішньоекономічної діяльності, її сутність, теоретичні аспекти визначення. Фактори, що впливають на ефективність окремих напрямів зовнішньоекономічної діяльності, їх кількісна оцінка. Показники ефективності зовнішньоекономічної діяльності (показники ефективності експорту, імпорту та товарообмінних операцій). Методика розрахунків показників ефективності. Визначення ефективності зовнішньоторговельних контрактів.

Оцінка економічної ефективності функціонування підприємств з іноземним капіталом.

II. ЗМІСТ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Студенти заочної форми навчання напряму підготовки «Міжнародна економіка» виконують контрольну роботу з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства».

Контрольна робота з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» – це самостійно виконане студентом наукове дослідження економічних проблем щодо зовнішньоекономічної діяльності, визначених кафедрою. Це вимагає від студентів творчого підходу, наполегливого пошуку, використання всіх отриманих знань, цілеспрямованості під час підготовки роботи.

Метою контрольної роботи є перевірка засвоєння знань, отриманих шляхом самостійного опрацювання теоретичних питань із дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства».

Контрольна робота з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» складається з двох теоретичних питань та задачі. Перелік теоретичних питань можна використовувати при підготовці до заліку.

Методика вибору варіанту контрольної роботи така: номери теоретичних питань студент обирає як перетин відповідного рядку і графа таблиці 2.1 за двома останніми цифрами залікової книжки: за передостанньою цифрою вибирається рядок таблиці, а за останньою – графа. Варіант практичного завдання (задачі) обирається згідно з останніми цифрами залікової книжки (i – остання цифра, j – передостання).

Приклад: номер залікової книжки: $\times\times\times\times 15$, – завдання – теоретичні питання під номерами: № 16 і № 29.

Таблиця 2.1 – Ключ до вибору питань, які входять до варіанту контрольної роботи

-		Остання цифра залікової книжки									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Передостання цифра залікової книжки	0	1,14	2,15	3,16	4,17	5,18	6,19	7,20	8,21	9,22	10,23
	1	11,24	12,25	13,26	14,27	15,28	16,29	17,30	1,18	2,19	3,20
	2	4,21	5,22	6,23	7,24	8,25	9,26	10,27	11,28	12,29	13,30
	3	1,15	2,16	3,17	4,18	5,19	6,20	7,21	8,22	9,23	10,24
	4	11,25	12,26	13,27	14,28	15,29	16,30	1,17	2,18	3,19	4,20
	5	5,21	6,22	7,23	8,24	9,25	10,26	11,27	12,28	13,29	14,30
	6	1,13	2,14	3,15	4,16	5,17	6,18	7,19	8,20	9,21	10,22
	7	11,23	12,24	13,25	14,26	15,27	16,28	17,29	18,30	1,19	2,20
	8	3,21	4,22	5,23	6,24	7,25	8,26	9,27	10,29	11,30	1,12
	9	2,13	3,14	4,15	5,16	6,17	7,18	8,19	9,20	10,21	11,22

Творчий підхід до написання контрольної роботи передбачає глибоке вивчення літератури з теми, оцінку різних трактувань питання, отримання аргументованих висновків. Розгляд теоретичних питань повинен спиратися на аналіз статистичних даних, взятих із наукових джерел. Дані повинні бути відповідним чином оброблені та наведені у вигляді таблиць, діаграм або схем. Вони, в свою чергу,

вимагають економічного аналізу та посилання на джерело.

Зміст роботи фактично відбиває план викладення обраної теми, в якому наводиться вся структура роботи з чіткими, конкретними формулюваннями питань, для визначення яких рекомендується скористатися змістом дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства».

Текст контрольної роботи слід викладати логічно, але при цьому не допускати простого переписування його з літератури. Наводячи цитати, формулюючи певні підходи, використовуючи запозичені статистичні матеріали з різних джерел, автор обов'язково повинен зробити посилання, а ці джерела назвати у загальному списку літератури.

Стосовно вимог до структури контрольної роботи кафедра подає такі рекомендації: загальний обсяг роботи повинен складати 12-15 сторінок тексту, який набирається на комп'ютері або пишеться від руки та оформлюється відповідним чином (див. нижче).

Структура роботи охоплює: титульний аркуш (див. додаток 1); зміст (див. додаток 2); питання, що розкривають суть проблеми; список використаної літератури (див. додаток 3). Кожний елемент контрольної роботи обов'язково починається з нового аркуша.

Контрольна робота має бути виконана й оформлена з дотриманням усіх вимог до наукових робіт.

Відредагований текст контрольної роботи має бути надрукований через 1,5 міжрядкових інтервали (таблиці – через 1 інтервал) до тридцяти рядків на сторінці на одному боці аркуша білого паперу формату А4; шрифт текстового редактора Word – Times New Roman 14 пт. Текст розміщується на сторінці, яка обмежується полями: лівим, верхнім і нижнім – не менше ніж 20 мм, правим – не менше ніж 10 мм.

Абзацний відступ складає 12,5 мм від границі тексту.

Нумерацію сторінок роботи подають арабськими цифрами у правому верхньому куті без крапки в кінці. Першою сторінкою є титульний аркуш, але на ньому номер не ставлять.

Розділи (відповідають теоретичним питанням, що розглядаються, та практичним завданням) повинні мати порядкову нумерацію в межах роботи і позначатися арабськими цифрами без крапки; слово «розділ» («питання», «пункт») не пишеться. Між цифрою, що

позначає номер питання, і першою літерою заголовку має бути пробіл в один знак. Заголовки друкують симетрично до набору (посередині рядка) або з абзацного відступу.

Рисунки та таблиці у контрольній роботі повинні бути правильно оформлені та підписані.

Ілюстрації слід розміщувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом «Рисунок» і нумерують арабськими цифрами послідовно в межах кожного розділу контрольної роботи. Номер ілюстрації складається з номеру розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Назву ілюстрації від номеру слід відокремлювати рисою (тире); крапку в кінці назви ілюстрації не ставлять. Наприклад: «Рисунок 2.3 – Методи регулювання зовнішньої торгівлі» (третій рисунок другого розділу). Номер ілюстрації та її назва розміщуються під ілюстрацією симетрично до набору (посередині рядка); на всі ілюстрації мають бути посилання у тексті роботи.

Таблицю слід розміщувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше або на наступній сторінці. Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами в межах кожного розділу контрольної роботи. Номер таблиці складається з номеру розділу і порядкового номеру таблиці в цьому розділі, між якими ставиться крапка. Після номеру таблиці ставлять рису (тире) і друкують назву таблиці малими літерами (крім першої великої); крапку в кінці назви таблиці не ставлять. Наприклад: «Таблиця 2.1 – Динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну» (перша таблиця другого розділу). Номер таблиці та її назва розміщуються над таблицею з абзацного відступу; на всі таблиці мають бути посилання у тексті роботи. У таблицях слід обов'язково зазначати одиницю виміру. Якщо всі одиниці виміру є однакові для всіх показників таблиці, то вони наводяться у заголовку. Одиниці виміру мають наводитися відповідно до стандартів.

Формули нумерують арабськими цифрами в межах кожного розділу контрольної роботи. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках. Пояснення значень

символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. В кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

При написанні контрольної роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали з яких наводяться в роботі або на ідеях і висновках яких розробляються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена робота. Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: «у роботах [1-3]...». Якщо наводиться цитата, то посилання надається одразу після закінчення цитати у квадратних дужках із зазначенням порядкового номеру джерела та відповідної сторінки джерела, наприклад: [4, с. 35].

Список літератури розміщується в кінці роботи. Він охоплює всі джерела, якими користувався автор (5-15 джерел). Оформлюється список літератури в алфавітному порядку, джерела також нумеруються для здійснення посилань на них. Пропонується використовувати як фундаментальні підручники, словники, енциклопедії, монографії, так і довідники, статистичні збірки та періодичні видання.

Таким чином, контрольна робота повинна бути підготовлена як цілісне закінчене дослідження з визначеної теми, рівень виконання якого свідчить про глибоку теоретичну підготовку студента.

III. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПОРАДИ СТОСОВНО ТЕРМІНІВ ТА ЕТАПІВ ПІДГОТОВКИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота повинна бути виконана та представлена на кафедрі для рецензування й отримання дозволу на захист не пізніше, ніж за 2 тижні до складання заліку з цієї дисципліни. Робота повинна бути подана у закінченому вигляді та відповідним чином оформлена.

Студенти, які не виконали контрольну роботу, або виконали її незадовільно, до складання заліку не допускаються.

Зважаючи на високі вимоги до змістовної частини контрольної роботи, слід мати на увазі, що відвідування консультацій керівника контрольної роботи дає змогу не лише контролювати хід підготовки, а й, перш за все, обговорювати дискусійні питання, наукові підходи. До кожної консультації студенту слід готуватися: формулювати питання, вибирати матеріал.

Після обрання питань контрольної роботи (залежно від номеру залікової книжки), студент знайомиться з тим, як вони висвітлені науковій літературі, який рівень її розробки, які є фундаментальні видання з цієї проблеми, що нового з'явилося в періодичних виданнях.

Знайомство з питанням слід розпочинати з фундаментальних підручників, як вітчизняних, так і зарубіжних, в яких подається глибокий за змістом матеріал, що визнається світовою економічною наукою, розкриває сутність економічних категорій і процесів. Далі можна звертатися до монографій, періодичних видань для більш ґрунтовного розкриття проблеми.

Особливу увагу під час опрацювання літературних джерел слід приділити конспектуванню певних теоретичних положень зі своїми нотатками, зауваженнями. Це допоможе зробити огляд літератури, критично осмислити певну точку зору, сформулювати свою позицію.

Знайомлячись з літературою, необхідно перш за все звернутися до алфавітних каталогів бібліотеки ХНАДУ, наукової бібліотеки ім. В.Г. Короленка. Розглядаючи літературу та відбираючи потрібну, слід на картках записувати її бібліографічні дані. Підібравши літературу, на цих же картках слід зробити нотатки про питання, що розглядаються в цих джерелах, – це допоможе при складанні змісту, бібліографічного огляду та списку використаної літератури.

Знайомство зі значним обсягом літератури та накопичення значної кількості законспектованих матеріалів дають змогу скласти уявлення про проблему в цілому, про її вузлові питання, про необхідність та можливість дослідження її в певному напрямку. На підставі цього складається план, який обговорюється та узгоджується з науковим керівником.

Під час написання тексту слід консультиватися з керівником, щоб у проведенні дослідження дотримуватися чіткої лінії, не допус-

кати мішанини та суперечності положень. Автор може висвітлити різні точки зору в аналізі того чи іншого питання, але він повинен або приєднатися до якоїсь з них, або мати власну думку, що просліджується протягом усієї роботи.

IV. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Зовнішньоекономічна політика країн в умовах ринкової економіки.
2. Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
3. Характеристика основних показників зовнішньоекономічної діяльності.
4. Характеристика системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
5. Митно-тарифна система регулювання зовнішньоекономічної діяльності
6. Характеристика системи митного регулювання в Україні.
7. Митний тариф як інструмент зовнішньоекономічної політики країни.
8. Митний контроль як складова митно-тарифної політики.
9. Адміністративні й економічні інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
10. Система валютного контролю.
11. Нетарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
12. Форми виходу підприємства на зовнішні ринки.
13. Пошук партнерів при здійсненні безпосередніх експортно-імпортних операцій.
14. Зустрічна торгівля та її види.
15. Посередницькі та орендні операції на зовнішніх ринках.
16. Особливості цінової політики на зовнішньому ринку.
17. Типові контракти в зовнішній торгівлі та їх умови.
18. Види, умови, порядок укладення зовнішньоекономічних контрактів.
19. Зміст і характеристика основних умов зовнішньоекономічного

- контракту.
20. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів.
 21. Валютні і фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів.
 22. Транспортні умови зовнішньоекономічних контрактів.
 23. Базисні умови поставки товарів «Інкотермс».
 24. Порядок заповнення міжнародної транспортної документації.
 25. Принципи організації валютно-кредитного механізму зовнішньоекономічної діяльності підприємств.
 26. Валютні ризики та їх страхування.
 27. Форми міжнародних розрахунків.
 28. Порядок створення спільних підприємств.
 29. Спільні підприємства та їх перспективи розвитку в Україні.
 30. Ефективність функціонування підприємств з іноземним капіталом.

V. ЗАДАЧА ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

(i – остання цифра залікової книжки, j – передостання)

Українське підприємство має можливість укласти зовнішньоторговельний контракт, за яким у 2009 р. з України буде експортовано товар, витрати на виробництво якого становили $33000 + 50 \cdot (i + j)$ тис. грн. Валютна вартість контракту $4500 + 5 \cdot (i + j)$ тис. дол. США. Покупцю може бути надано кредит на 5 років на умовах його погашення рівними частинами, починаючи з першого після поставки товару року. Плата за кредит – $(15 + i) \%$ річних. Отриману валюту можна продати на валютному аукціоні за $8 + (i + j)/100$ грн. за 1 дол. США.

Для розрахунків скористатись таблицею 5.1. Ставку дисконту прийняти у розмірі $(21 + i) \%$.

Завдання:

- а) визначити ефект та ефективність експортної операції.
- б) порівняти ситуацію з випадком оплати готівкою.
- в) визначити ціну контракту, яка б у випадку продажу товару в кредит забезпечувала ефект і ефективність на рівні не нижчому, ніж при продажі цього товару за готівку.

Таблиця 5.1 – Валютні надходження за товар

Валютні надходження продавцю за товар, тис.дол.США	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
1. Погашення тіла кредиту					
2. Залишок заборгованості (на початок року)					
3. Проценти за кредит					
4. Всього надходжень валюти					
5. Те саме з урахуванням дисконтування					

VI. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧІ

Ефект експортної операції при оплаті в кредит визначається за формулою:

$$E_{\text{exp}} = C_{\text{exp}} \cdot B_{\text{к}} \cdot K_{\text{кр}} - B_{\text{exp}}, \quad (1)$$

де C_{exp} – номінальна валютна (зовнішньоторговельна) ціна експортного товару, одиниць іноземної валюти за одиницю товару;
 $B_{\text{к}}$ – валютний курс, одиниць національної валюти за одиницю іноземної валюти;
 $K_{\text{кр}}$ – коефіцієнт кредитного впливу;
 B_{exp} – витрати на виробництво експортного товару, одиниць національної валюти за одиницю товару.

Ефективність експортної операції при оплаті в кредит визначається за формулою:

$$E'_{\text{exp}} = \frac{C_{\text{exp}} \cdot B_{\text{к}} \cdot K_{\text{кр}}}{B_{\text{exp}}}, \quad (2)$$

Коефіцієнт кредитного впливу визначається за формулою:

$$K_{\text{кр}} = \frac{\sum_{t=1}^T \frac{BH_{\text{кр}t}}{(1+e)^t}}{C_{\text{exp}}} = \frac{BH_{\text{кр}}}{C_{\text{exp}}}, \quad (3)$$

де $BH_{\text{кр}t}$ – валютні надходження у t -ому періоді від імпортера (покупця товару) до експортера (продавця) у рахунок погашення наданого кредиту, одиниць іноземної валюти;
 e – ставка дисконту, долі од.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Внешнеэкономическая деятельность: организация, управление, прогнозирование: Под редакцией проф. Макогона Ю. В. -Донецк. Донеччина, 1999. – 496 с.
2. Внешнеэкономическая деятельность предприятий. Учебник для вузов /Л.Е. Стровский, С. К. Казанцев, Е. А. Паршина и др./ Под общей редакцией Л.Е. Стровского - 2-е изд., переработанное и доп. М.: ЮНИТИ, 1999. – 823 с.
3. Красавина Л. И. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения -М.: Финансы и статистика, 1994 – 275 с.
4. Новицкий В. Е. Внешнеэкономическая деятельность и международный маркетинг. -К.: Либри, 1994. – 184 с.
5. Кузенцова Н. В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине. Практик. пособие. - К.: 1998 – 220 с.
6. Управління зовнішньоекономічною діяльністю. Навч. Посібник / Під ред. А.І. Кредісова. -К.: ВИРА-Р, 2001. -640 с.
7. Збірник задач, тестів та ділових ситуацій / Під ред. Проф. Макогона Ю. В. – Донецьк; Дон ДУ, 2000 – 135с.
8. Храмов В.О., Бовтрук Ю.А. Зовнішньоекономічна політика. – К.: МАУП, 2002. – 264 с.
9. Міжнародні валютно-кредитні відносини / За ред. А.С. Філіпченка. – К.: Либідь, 1997. – 112 с.
10. Рамусь И.П. Таможенно-тарифное регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине. – К.: МАУП, 1996. – 284с.
11. Грачев Ю.Н. Внешнеэкономическая деятельность. Организация и техника внешнеэкономических операций: Учеб.-практ. пособие. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 489с.
12. Дегтярева О.И., Полянова Т.Н., Саркисов С.В. Внешнеэкономическая деятельность. Учеб. пособие. – М.: ЮНИТИ, 1999. – 347 с.
13. Румянцев А.П. Зовнішньоекономічна діяльність. К.: ЦУЛ, 2003. – 368 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТР ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ
Кафедра міжнародної економіки

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни: «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»

Виконав:
студент групи
ЕМз-____
Петров В.Н.
шифр (012345)

Перевірив:

Харків 20 ____

ПЛАН КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Зовнішньоекономічна політика країн в умовах ринкової економіки
2. Зустрічна торгівля та її види
3. Задача

ЛІТЕРАТУРА

1. Грачев Ю.Н. Внешнеэкономическая деятельность. Организация и техника внешнеэкономических операций: Учеб.-практ. пособие. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 489 с.
2. Дегтярева О.И., Полянова Т.Н., Саркисов С.В. Внешнеэкономическая деятельность. Учеб. пособие. – М.: ЮНИТИ, 1999. – 347 с.
3. Румянцев А.П. Зовнішньоекономічна діяльність. К.: ЦУЛ, 2003. – 368 с.